

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s6u 3 galbini mon. sun6toria.

Anulu XXXIII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 18.

Brasiovu 16/4 Martiu

1870.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Telegrama: Pest'a 11 Martiu. Ministrulu presied. report6 in siedinti'a de adi, cumca pentru sprijinirea honvediloru vechi s'a inceputu colecta, pe care a inceput'o m. Andr6ssy subscriendu 10 mii fl. 6ljene scomot6se. Intr'unu patrariu de 6ra s'a scrisu preste 25 mii fl. Lonyai 5000, Som-sich 1000, Ivanka Sigismund., Wahrmann si mai multi scrisera sume insemnate. —

Ocn'a (Sibiului) 10 Martiu. Korizmics L. s'a alesu cu unanimitate de 217 voturi deputatu dietale. **Romanii n'au votatu.** „Kol. K6zl.“ Nr. 31. 1870. —

Telegram'a „Gaz. Trans.“ din Gherl'a: „Salutamu cu bucuria program'a inteligentii romane din Turd'a publicata si in „Gazet'a Transilvaniei“. Urm6za 60 subscrieri.“

Junimea n6stra juridica cu o voce stentorica striga: academia romana de drepturi! ca altfelu indesiertu portamu numele celu maretiu de romanu. Se le damu primulu locu astadata:

E c h o

la necesitatea unei academii romane de drepturi.

Cu mare bucuria veduramu in Nr. 7 a. e. alu veteranei Gazete, ca tenerimea romana juridica din Clusiu resuscit6 necesitatea infintiarei unei academii romane de drepturi, care e atatu de sim-tita, incatu, fara pecatu de m6rte nationale, nu se mai p6te amana, pentruca este prea ardi6toria.

Lips'a unei academii romane de drepturi e comentata deajunsu in Gazeta si semnalizata chiaru si prin sacrificiale tuturoru cunoscute. Se nu mai amintimu, ca este deosebire mare — in genere luandu — intre barbati nostri crescuti in institute nationale, cele f6rte sporadice, ce le amu avutu — in asia numitele sc6le midiulocie — si intre cei crescuti in cele straine. Cu totulu altu lapte suga cineva dela o mama buna si altulu dela o mama vitrega. — De limba este strinsu legata ec-sistinti'a unei natiuni. Cine se inc6rca se-ti rap6sca limb'a, acel'a nu tientesce la altu ceva, decatu se-ti i6 chiaru sufletulu nationalu. Cui i s'a predatu studiale in limb'a sa materna, acel'a a invetiatu a o iubi, a o pretiui si a jertfi totu ce are mai scumpu pentru aperarea ei, acel'a o cultiv6za si o duce de mana cu spiritulu timpului, acel'a de ar'sci t6te limbele lumii, fia aceea catu de frum6se si son6re, pe a s'a totusi si-o preferesce. Intr'o academia nationale s'ar cresce mai multe caractere s6lde, pe cari le pretiuesce si le stim6za chiaru si strainulu. O! de amu fi fostu atatu de fericiti, c6 se fi avutu mai inainte una atare academia, de securu nu eramu, unde suntemu astadi, pentruca barbati nostri politici, crescuti in diferite anghiuri ale patriei, de securu nu divergeau in pareri, aspiratiuni si in tendintie, ei toti c6 unulu tiente spre o directiune, la toti batea o anima, toti avea unele si aceleasi simtiri, cu unu cuventu domniea intre densii solidaritatea, care o iubescu, o recomanda si o lauda chiaru si Ddiu. 6ra tragundu unulu in-nainte, altulu indereptu, stamu pe locu si carulu nu lu mai sc6temn din petrii. — In institutele nationale inveti se nu -ti vindi dreptulu de egala

nascere pentru unu blidu de linte: in ele inveti se nu casc6 gur'a, candu vr6 se ti-o astupe cu unu osu grasu etc. etc. Apoi mai este si deosebire, candu bati la usia straina si esti tractatu c6 strainu si 6rasi deosebire, candu intri in cas'a ta propria! Acolo intri plecatu, aici cu fruntea senina. De acolo -si trage originea apoi si afurisitulu de servilismu si plecatiunea pana la grabovire, ale caroru consecintie apoi oferescu unu campu vastu de meditatiuni asupra aparintieloru celoru triste. — Apoi, unde suntu mai multi concentrati si ideele se comunica mai usioru, acolo toti suntu unulu si unulu toti. Dar' imprastiatu prin t6te anghiurile in numeru sporadicu nu suntu in stare si nu potu form6 — din cause nenumerate si lesne de explicatu — nici celu pucinu cate o societate de lectura, unde se convina, se elaboreze teme de diferitu cuprinsu, productiuni literarie etc., — pentruca junimeii studiose romane, scimu pr6 bine, ca nu i sta la dis-pusetiune bibliotec'a propria, c6 celei din Germani'a si alte state de cultura ap6s6na, ma cei mai multi n'au nici manualele necesaria. Sapienti sat.

Pre candu sasii — o mana de 6meni — mane poimane voru deschide gimnasiu superioru completu pentru fete, sc6la de agronomia in locu — pen-tru celu de antaiu in an. tr. se adunaseru 4500 fl., 6r' in anulu cur. inca 5500 fl. pana acuma, — dicemu sasii de aici — se nu mergemu mai de-parte d. e. in Berolinu, unde inca in an. tr. s'a deschisu universitate pentru dame, amaru de noi n'avemu nici o beata academia de drepturi!!

Va dice cineva oho! noi nu ne potemu mesur6 cu sasii, cari au fostu totu calari, 6r' noi amu amblatu pe diosu — n6ue ne lipsesce factorulu principalu: nervus rerum gerendarum! noi inse pe langa t6ta neesperienti'a cutezamu a dice, ca ne lipsesce numai vointi'a; candu nu ne va lipsi ac6sta, atunci p6te, ca si Ceriulu s'ar indur6 se mai redice de pe capulu si gutulu nostru blastemulu le-targiei, si alu amortialei si ne ar' mai depart6 din-nainte ochiloru tabliti'a cu inscriptiunile infernale: „lasa-me, se te lasu“; „trece di vina n6pte“. „Da-mi D6mne mura 'n gura!“ De vomu astept6 pana ne va bag6 strainulu porumbulu friptu in gura mu-rimu de dorulu lui, de 6race vedemu, ca eroii dilei — domnii situatiunei — afla altele mai ardi6torie si mai neaperatu de lipsa, d. e. teatrulu loru nationalu, band'a honvediloru etc., apoi de unde se ne mai arunce si n6ue nescari sfarmituri, fiinduca pana nu o putemu c6ce atatu de mare, c6 se se sature mai antaiu ei. De aceea **„ajutate ro-mane, si-ti va ajut6 si Ddiu!“** —

De multe ori s'a adusu ac6sta idea sublima pe tapetu in veteran'a Gazeta si si-a si aflatu ecoulu doritu si plinu de entusiasm, d. e. prin muntii istorici ai Abrudului, pe la Sebesiu — si d6ca nu ne insielamu chiaru si prin sor'a Bucovina. D. Red. alu Gazetei spre scopulu acest'a si depuse o sumulitia frum6sa la cass'a Asociatiunei transil-vane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu; si credemu, ca d6ca ar' veni vorb'a la adica, nici generosii DD. din muntii istorici nu voru refus6 sumele oferite spre acestu scopu spre a da si im-pulsu si adausu la fondulu inceputu, — ca-ce cre-demu, ca astfelu de mecenati amu mai numer6 inca multi! Umeru la umeru numai se recere si apoi potemu stramut6 si muntii. Se ne cun6scemu po-terile; se nu ne speriamu de granditatea opului,

ci se continuamu salutariulu inceputu, ca nici Rom'a nu s'a diditu intr'o di!

In adeveru, nu ne potemu' inchipui, cum a potutu reman6 o idea atatu de sublima ne prefa-cuta in realitate. Au d6ra a patimitu naufragiu, i6binduse de egoismulu, capriciale — s6u cum se mai botezamu aceste pecate din evulu mediu — cuiva? D6r' nu se voru fi nascutu 6ra prin vr'unu locu umbrosu nescari intrebari, a cui este ide'a? cine a clocit'o? cine a scos'o? ar' fi lucru f6rte tristu, candu celu pucinu in an. 1870 n'amu mai fi liberi de astfelu de aparintie triste si ruinat6rie!! (Toporulu se afla la trunchiulu arborelui nationale, se nu fimu noi, cari se i damu si codor-istea cu amanarea!! — R.)

Cu ce bucuria, entusiasm si sete mare s'a primitu ac6sta idea salutaria, dovedesce adres'a de multiamita ingreuiata cu multime de subscrieri, care o indrept6 junimea romana juridica de aici respec-tivului veteranu romanu, care a adus'o mai antaiu pe tapetu punenduo pe aripele publicitatii. (Dela 1791 au doritu protoparintii nostri si noi nici la 1870 se nu i simtimu urgenti'a neconditionata?! — R.) Cum s'a infintiatu Reuniunea femeiloru romane, unu institutu 6r' de unu scopu maretiu si falnicu? Cum s'a redicatu gimnasiulu celu pom-posu romanu din Brasiovu? Nu totu cu poteri unite? Nu totu cu umeru la umeru? 6re candu trece romanulu pe langa acestu parnasu nu i salta anim'a de bucuria? 6re nu i vine se faca metanii inaintea acestui altariu nationalu?! Ba da!

Intrebarea, cum ar' fi se fia spoita ac6sta a-cademia, n'ar av6 locu, nici aceea, ca se fia cu fa-ci'a catra resaritu s6u catra apusu, pentruca in a-cestu paladiu n'ar av6 se se tiena catechisari — ci se se deschida inaintea junimeii corpus juris civilis si se se esplice in limb'a romana moderna. — Ac6sta trebuie se observamu, fiinduca gimna-siului, ce 6r6 se se infintieze in Fagarasiu mai in anii trecuti — d6ca suntemu bine informati — singurele aceste intrebari greti6se si copilaresci si capricie ale unoru capete prea mari, dorere! si 6r' dorere! au fostu in stare se i d6 inca inainte de infintiare lovitur'a de m6rte; — patim'a a trium-fatu asupra ideei sublime — de aceea 6ra repetimu, ca in astfelu de casuri se fimu strinsu nationali obiectivi; se ne indreptamu ochii totu d6un'a numai asupra scopului, efectului si consecintieloru. Aicia se nascu numai intrebarile: folositoriu este? Da! Potemu se o realisamu fara total'a ruinare mate-riale? Da! Apoi Ddiu cu noi si cu caus'a n6stra santa!

Numai candu vomu av6 si o atare academia mai potemu orbi pe unu Wattenbach et Comp. nu-mai atunci amu mai pot6 eschiam6 cu conscienti'a mai linistita: Virtus romana rediviva! Pana atunci nici nu ne potemu sustien6, comprob6 si falci cu originea strabuniloru nostri, pentruca ei au cultivatu si au adusu jurisprudenti'a pana la acelu gradu si acea culme a inffloririi, incatu nu numai ca se deschide pe t6te catedrele juridice moderne tesaurulu eternu: Corpus juris civilis, ci este si cutezamu a afirm6, ca — pe langa t6te opinte-lile unoru jurisprudenti moderni — va fi bas'a dreptului in vecii veciloru! Nu numai pe campulu lui Marte, ci si pe alu Minervei se semanamu stra-buniloru nostri!

Fiinduca inse inteligentii veterani ai natiunei

nóstre au de a delega si alte probleme destulu de grele din sfer'a politica, amu aflatu cu cale, se nu lasamu tóte pe umerii densiloru, ci se mai miscamu si noi cate ceva; se luamu celu pucinu iniciativ'a continuarei, pentruca densii de securu ne voru fi sprijinulu doritu. Noi de si teneri, dar' nu suntemu liberi si absoluti de tóte detorintiele catra natiune, nu, ci din contra suntemu indetorati, pentruca si noi vomu pretinde preste pucinu timpu se trecemu de membri inteligenti ai corpului nationalu. Suntemu dar' chiaru si competenti, si potemu fi securi, ca toti pasii nostri buni, salutari si fructiferi pentru natiune voru fi aplaudati si promovati de veteranii si incaruntitii pe terenulu prosperarei natiunii nóstre.

Acuma se nasce numai intrebarea, care este calea cea mai scurta, mai buna si mai segura, cá se ajungemu la scopulu doritu? Confratii nostri juristi din Clusiu -si dederu parerea in Nr. 7 alu Gazetei a. c. Noi amu cugetatu, ca calea mai scurta, mai buna si mai segura spre ajungerea acestui scopu maretiu ar' mai fi si urmatóri'a:

Tinerimea romana studiósá din inintregu imperiulu se indrepte rogamintele sale cátra comitetulu Asociatiunii transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, — care este mai competente si care comitetu este compusu din barbati devotati cu totul prosperarei si avantagiului in cultur'a nationale, — prin care se'lu róge, ca cestiunea acést'a avantagiósá si ponderósá se se iè la desbatere meritória si se se decida, cá in adunarea viitória generale tienenda in Naseudu se se aduca unu conclusu, care se tientésca intr'acolo:

cá Asociatiunea, resp. comitetulu ei, se róge din oficiu ambele consistoria metropolitane — in ale caroru frunte se afla EE. SS. prea bunii nostri archipastori, cari nici odata n'au crutiatu si nu crutia nemicu pentru binele si prosperarea in cultur'a nationale, — cá veneratele consistoria, se binevoiesca a midiuocí in fiacare beserica romanésca introducerea unui discu (taiariu) separatu pentru crucerii adunandi in favórea redicarii unei academii romane de drepturi, (vedi si planulu Gazetei 1866 Nr. 81 art. „Ajutate romane si-ti va ajuta si Ddieu“). — Explicandu preotii zelosi momentuositatea obiectului, fiacare sufletu de romanu va alergá cu cruceriuulu seu si aici, chiaru si orbulu si schilavulu dela podu. Apoi 3,000.000 de romani cati cruceri potu dá numai cate unulu? Ba in multe parti poporulu nostru are datin'a de a bagá cruceri in cociugu — sicriu — cá se-si platésca mortulu vamilé; spuna-le numai preotii nostri, ca acei cruceri se i dè pentru scopulu amintitu, ca voru fi platiti de vami pana la alu 9-lea ceriu. — Apoi credemu, ca n'ar lipsi nici baluri, productiuni literarie etc. in favorulu scopului din cestiune. In modulu acest'a strigunduse si controlanduse conscientiosu crucerii de preotii si curatorii fiacarei beserice si inaintanduse la finea anului la ven. consistoria si de aici la cass'a Asociatiunii, amu vedé, ca academi'a romanésca n'ar fi numai o dorintia pia, ci realitate, pentruca in scurtu timpu amu poté avé unu capitalu, care se ne aduca interese anuali de de vr'o 16—17 mii floreni, cu care suma se sustiene si academi'a juridica din locu. Altu venitu n'are nici acést'a nici unu cruceriu. Voiesce romane, si vei poté se redici nu numai o academia, ci chiaru si universitate si atunci vei fi binecuventatu de posteritate!!!

Dara fiinduca altii potu avé pareri si mai a-plausibile lasamu se urmeze urmatorulu

A p e l u

catra intréga junime romana studiósá din imperiu, care prin acést'a este rogata si provocata se mediteze si se-si dè parerile cumulate si responsurile pe calea publicitatiei la urmatóri'a intrebare:

Care ar' fi calea cea mai buna, mai scurta si mai segura pentru redicarea unei academii romane de drepturi? Séu consimtitu cu parerea nóstra de mai susu séu aveti vr'una mai a-plausibila si déca

aveti esiti cu ea la lumin'a publicitatiei, cá se o adoptamu cu totii si se pasimu la lucru? Ajutate romane, ca te va ajutá si Ddieu; voiesce si vei poté multu!!! —

Sibiu Martisoru 1870.

Mai multi juristi romani.

Mulereu 6 Martiu 1870.

On. Redactiune a „Gaz. Trans.“!

Articululu defaimatoriu tramisu din Topliti'a romana si publicatu in 15 Februaru a. c. in Nr. 12 alu „Gazetei“ in contra mea, — este in intregulu seu cuprinsu falsu, — nefundatu pe adeveru, este una colectiune de mintiuni si scornituri reutatóse, precum se va dovedi prin cercetarea oficiósá — pentru a careia urdire la loculu competente amu pasitu, — dupa a careia finire -mi voi implini datorintia de a responde pe deplinu calatoriului corespondente din Topliti'a.

Onor. Redactiune este rogata — a tipari in on. seu organu acést'a dechiaratiune.

In finitu me rogu si pentru descoperirea auctorelui acelu articulu*).

Alecsandru Fegyverneki,
judele procesualu.

Cuventarea d. Dr. Ios. Hodosiu

in siedinti'a din 2 Martiu (dupa ce propuse Miletics cá in locu de numirea museulu nationalu se se puna museulu tierei dupa „Fed.“:

Vreu se facu aici o motiune séu amendamentu. (Presiedintele: Póte dupa ce vomu trece preste tóte rubricelule.) Nu; acum dupa ce s'a adoptatu prim'a rubrica, vreu cá amendamentulu ce voiu face se vina de a dóu'a rubrica, se intielege, la casulu ce s'ar adoptá (se audimu).

On. camera! Candu vreu se facu amendamentulu meu, marturisescu, ca incepu a si vorbi cu óresicare temere, asiu poté dice retienere séu chiaru — indiferentia. Si acést'a temere, acést'a retienere, séu fia si indiferentia — nu este fara temeiu (se audimu). Candu s'a discutatulu bugetulu ministeriului de interne, amu avutu onóre a propune votarea unei subventiuni pentru infiintierea unui teatru nationalu romanu; cu acea ocaziune amu auditu dicunduse, ca acu-si candu se va discute bugetulu ministeriului de culte si instructiune publica, se voru propune si adoptá sume mai mari pentru cultur'a si educatiunea poporului preste totu, prin urmare si pentru cultur'a poporului romanu.

Ce s'a facutu inse si ce se face inca, acum candu se discute acestu bugetu? Aceea, ca, propunerea condeputatului nostru Vincentiu Babesiu, pentru a se votá o suma mai mare intru ajutoriulu besericeloru romane — a cadiatu, nu o ati votatu; precum a cadiatu, nu ati votatu nici propunerea condeputatului nostru Borlea pentru ajutorarea gimnasiului romanu din Bradu, districtulu Zarandu. A! dar' acést'a propunere o ati relegatu la comisiunea finantiaria.

Ce potu sperá acum eu, care spre asemenea scopu vreu se ve propunu adoptarea unei sume in bugetulu ministeriului de culte si instructiune publica? Ve marturisescu, domniloru (se audimu, se audimu!), ve marturisescu, ca facia cu omnipotentia dvóstre, pucina séu nici o sperantia nu amu, ca asiu poté reesi cu propunerea mea (se audimu).

Domniloru! candu venimu noi si ve dicemu: votati unu ajutoriu pentru infiintierea unui teatru nationalu romanu; ne respundeti: nu se póte, ca-ci romanii inca n'au nici unu teatru, asia nici ajutoriu nu se póte votá; si mai diceti, ca: nici romanii din tiér'a romanésca n'au votatu acolo nemicu pentru infiintierea unui teatru maghiaru, prin urmare nici maghiarii de aici nu potu se voteze ceva pentru teatru nationalu romanu. Acést'a ve este argumentulu!

Déca ve dicemu: votati ceva, séu votati o suma mai mare pentru ajutorarea besericeloru si preotiloru romani, pentruca n'au venituri, suntu seraci; ne respundeti: nu se póte, si nu se póte pentru aceea, pentruca nu se póte votá ajutoriu aceloru beserice ortodoxe, cari in Ungaria fiindu, a loru legislatória este in Petersburgu, alu loru capu mirénu este Cearulu (Tisza cere cuventu). Macar tóta lumea scie, ca acést'a afirmatiune nu e esacta (aprobari); tóta lumea vede, ca nemicu e mai ab-

*) Respectivulu d. corespondinte se va adresá fara indoiéla deadreptulu de la loculu, unde se afla. — R.

surdu decatu a afirmá asia ceva (miscare). Ér' de alta parte mai diceti inca: nu trebuie datu preotiloru romani ajutoriu, pentruca preotii romani nici ceti nu sciu (Berzenczey: N'amu disu!). Ai disu. Acést'a apoi éra este argumentu! Dar', domniloru, aci fói'a s'ar poté întórce (se audimu) si a dice: multi ómeni-secui, crestini-catolici suntu, cari cu rosariulu in mana se facu a ceti rogatiunile latinesce, fara se scia, ca ce cetescu. Eu inse pentru aceea, ca nu sciu ceti séu nu pricepu ce cetescu, n'asiu poté dice nici odata, ca in interesulu culturai si educatiunei acestoru crestini-catolici se nu se voteze nici unu ajutoriu (aprobari).

Déca ve dicemu: respectati nationalitatile intru aplicarea individiloru la functiunile publice; ne respundeti, ca nu trebuie respectate nici diferitele nationalitati nici relegiunile loru, ci trebuie respectata numai capacitate. Se vede apoi cum respectati capacitatea, ca-ci, precum amu auditu dicunduse, s'a numitu inspectori scolari si de aceea, cari nici scrie nu sciu (aprobari, sgomotu). Ér' de alta parte ne mai diceti inca, ca in centrulu ministeriului de culte si instructiune publica, pentru aceea suntu atatia oficiali saperfui, pentruca a trebuitu se se iè in considerare diferitele nationalitati si relegiuni; prin urmare nationalitatile si relegiunile numai pro superflu se ieau in considerare la functiunile publice de statu. In astfeliu de dilema, noi, precum dice romanulu, damu „si cu capulu de pétra, si cu pétr'a de capu.“ (Sgomotu. Oratorele spune si unguresce.)

Déca ve dicemu si ve rogamu, se recunosceti si se ni se asecuru drepturile nóstre politice atatu in privintia nationale catu si in privintia limbei; ne respundeti: ca vremu, se daraburimu tiér'a, si ca se mergomu in Romani'a déca voimu drepturi politice. Aceste apoi inca suntu argumente! Dar' si acést'a este tiér'a nóstra, si nu voimu a merge in Romani'a; si candu amu voi a merge, dvóstre ati fi cari ne-ati retiené (strigari: oho! ba nu! sgomotu).

Déca ve dicemu: faceti se incete in Transilvani'a starea esceptionale si arbitriulu guvernului; ne respundeti, ca nu se póte, pentruca in tóta tuf'a unu inamicu vlahu! Acést'a apoi chiaru este argumentu! (Sgomotu.)

Tóte aceste, domniloru, me aducu la convin-gerea, ca tindeti la maghiarisare, ca cultur'a si educatiunea poporului vreti se o manegiati in spiritulu maghiaru; si asia vedu, ca bugetulu ministeriului de culte si instructiune publica aici tientesce, astfeliu este acelu compusu, astfeliu este preliminaru; ca-ci din mai 2 milioane de florini aprópe la 18/20 parti suntu menite spre scopuri specificu maghiare, si abia 2/20 parti suntu cari s'ar poté dice ca nu suntu pentru scopuri specificu maghiare (sgomotu mare).

Cu tóte aceste, domniloru (se audimu), dicu cu tóte, ca facia cu propunerile si amendamentele nóstre ve folositi de obiectiuni si argumente atatu de plausibili! si chiaru pentru aceea, vreu a dice, chiaru pentruca din bugetulu ministeriului de culte si instructiune publica este o suma atatu de considerabile preliminaru pentru scopuri specificu maghiare — eu, din detorintia mea nationale, si din oblegamentulu meu cá deputatu, vinu inaintea on. camere a face unu amendamentu, propriamente o propunere in favórea unui poporu, a carui cultura nationale nu este numai in interesulu seu propriu, ci chiaru si in interesulu natiunii maghiare, si acestu poporu este poporulu romanu, este natiunea romana, care singura este séu are se fia aliatalu celu mai naturalu alu maghiariloru; si eu nu credu, ca ar' poté fi in interesulu bine priceputu alu natiunii maghiare de a oprime pre natiunea romana, séu macaru de a i impededá in florirea si cultur'a séu numai de a o ignorá macaru. (Aprobari. Sgomotu. Se audimu!)

Domniloru, asia credu, ca multi veti scí séu veti fi auditu celu pucinu, ca inca la an. 1860 s'a infiintiatu in Transilvani'a o asociatiune pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu. Eu amu avutu onóre de a mai vorbi chiaru in acést'a camera despre acea asociatiune, si anume cu ocaziunea unei interpelatiuni ce amu facutu ministriului de interne, si cu ocaziunea unui proiectu de resolutiune ce amu datu la biuroulu camerei, dar' care, o dicu numai asia prin acidentu inca nici pana in diu'a de astadi nu s'a pusu la ordinea dilei. Credu, mai incolo, ca veti scí multi, séu éra si veti fi auditu celu pucinu, ca si in Aradu s'a formatu o societate romana pentru cultur'a poporului romanu.

Aceste dóue institute suntu, domniloru, in favorulu caror'a ceru bunavointia on. camere. Ele

ău de singurul scop: literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Argumentul meu pentru care ceru ajutorarea acestor institutii, este scurtu, simplu si precisu: starea materiale seraca a romanilor, si interesulu comunu al culturii poporului. Mai adaugu aici, ca statutele acestor institutii sunt aprobate si intarite dela locurile mai inalte.

Recomendu amendamentul meu.

Inainte inse de ce i s'ar da cetire, fiinduca, amu disu, tare me temu, ca nu se va primí, dati-mi voia se incheiu cu o anecdota (se audimu, se audimu!) care inse este fapta.

Unu cetatianu din Siri'a, districtulu Aradului, a avutu procesu cu Bohusiu, nu condeputatulu nostru ci cu unu altu Bohusiu totu din Siri'a si mare domnu de pamentu. Cetatianulu sirianu si-a perdutu procesulu la tribunalulu din Aradu, si intinduse cu avocatulu seu, candu acest'a i a spusu ca: Frate, ai perdutu procesulu cu Bohusiu, elu a respunsu forte laconicu, simplu si cu sange rece dicendu: „Cu atatu mai reu pentru Bohusiu!“ (Sgomotu. Oratorele spune si unguresce. Sgomotu mare.)

Se póte, domniloru, ca prezentandu-me si eu inaintea tramitietorilor mei, si spunendule, ca amu cadiatu in camera cu tote propunerile si amendamentele ce amu facutu in interesulu lor, mi voru respunde, mutatis mutandis, totu ceea ce a respunsu cetatianulu sirianu avocatulu seu. (sgomotu mare.)

De altminteru, cá cuvintele mele se nu se espluce falsu si se nu li se dè intielesu dusmanosu, éca dechiaru de pe acum, ca eu nici decum n'amu adusu aceste inainte in tipu de amenintiare (sgomotu, risu); ca-ci nici acelu cetatianu din Siri'a n'a amenintiatu pe nime, a spusu numai ce a avutu la anima, si a aratatu, ca perderea procesulu nu l'a adusu in desperare (sgomotu).

Acum me rogu a se dá cetire amendamentulu meu.

Notariulu cetesce: „Amendamentu la bugetulu ministeriului de culte si instructiune publica, in articulu VI cá a 2-a rubrica se se puna: a) pentru asociatiunea transilvana pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu 5000 fl., pentr sociatatea aradana pentru cultur'a poporului romanu 5000 fl.“

Pest'a 2 Martiu 1870.

Ioanifu Hodosiu.

Procesulu d. Porutiu,

Curtea de casatiune a nulificatu sentintia tribunalulu de presa din Pest'a, inse ministrulu de justitia Horváth a delegatu juriulu si tribunalulu de presa din Tirnavia (Nagy-Szombat) pentru a se pertracta de nou procesulu in caus'a tofalenilor prin urmare persecutarea se continua.

Dela diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 4 Martiu, dupace I. Szabo dir. causerloru regale cere concessiune dela camera, cá se urzésca o noua cercetare de presa in contra dep. Szvetozaru Miletics pentru unu art. esitu in „Zustava“, care se dede la comisiunea de imunitate si dupa prezentarea petitiunei orasiului Timisior'a pentru redicarea de institutii de banca de sene statatorie pe principiulu libertatii bancale, ér' a comunei Comoru pentru rebonificarea noteloru Kosuthiane, se continua desbaterea speciale a bugetulu min. de justitia

1) conducerea centrale, se votéza fara modificare

2) la administrarea justitiei face Tisza si Vucovics aspre imputari, cumca restantiele la curtile judecatoresei sunt multe, si ca justitia sta pe pitioru reu. Simonyi mai adauge imputarea, ca tote posturile de judecatori mai fara exceptiune sunt ocupate numai de creaturele regimului. Preliminarulu pentru curtea de casatiune cu 161.500 fl., dintre cari presied. se pune cu salariu de 8000 fl. si adausu personalu 6000 se primesce. Pentru curtea suprema 309.900. Pentru tabulele regie se votéza 443.800. Br. G. Kemény propune, cá tabul'a regia dela Muresiu-Osiorheiu se se salarizeze asemenea cá si celelalte tabule, inse nu se primesce. Pentru tribunalulu de apelatiune cambialu 62.000, pentru directoratulu causerloru regale 31.500, pentru tabulele districtuale 46.600, pentru tribunalele districtuale montane 25.300, pentru tribunalele de presa 21.200, pentru tribunalulu supremu finantiaru si celelalte tribunale fin. 45.300 fara observatiune, pentru tribunalele comitatense in **Ardélu** 575.200. Gál recomanda, cá salariile presiedintiloru se fia cá si in Ungari'a, dar' pentru Ardélu

nu se primesce. Ajutoriulu salariale pentru liberele cetati din Transilvania 69.500, pentru tribunalele urbariale transilvane de prim'a instantia 78.500, pentru temnitie 784.500 pentru registrele séu protocoalele funduarie 300.000.

In siedinti'a din 5 Martiu se primesce postulu de 15.000 pentru lucrarile codificatiunei. Aici se imputa min., ca e pré radicalu si resturnatoriu, necrutandu si vatamandu cu cea mai mare grobianitate geniulu natiunei (aristocraticu). Altii éra lu blaméza, ca nu e destulu de redicale si nu pasiesce cu energia destula, ci totu mai crutia trentiele institutiuniloru vechi. Voturile de neincredere date de Hodosiu pentru conchiamarea unei comisiuni codificatorie nedependente si a lui Irányi nu se primescu.

In siedinti'a din 7 Martiu presied. anuncia mórtea dep. Ioane Cucu de Kuphafalu din com. Solnocu de midiulocu, cerculu alegerei Tasnadu si invita pe deputati a luá parte la inmormentarea, ce se va face in ritulu gr. or.

In siedinti'a din 8 Martiu interpeléza Dr. Miletics pe min. presied. si de fin., déca e adevéru, cumca spelele suprimarei, insurectiunei dalmatine se numera intre cele comune. Andrassy dechiaru, ca in caus'a acésta nu s'a facutu nimicu si se pasi la

Bugetulu min. de aperarea tieriei.

Andrassy propune, cá milionulu de fl. din an. tr. votatu pentru redicarea honvediloru si inca nespesatu se se repuna in estraordinariu si lasa pe secretariulu de statu Kerkápolyi, cá se'lu suplinésca la desbateri.

Col. Tisza doresce, cá proponerea lui Ivánka pentru pensionarea veduveloru si a orfaniloru honvediloru se se cetésca si se se pertracteze la desbateru generale. Andrassy dice, ca se se pertracteze dimpreuna cu pensiunile.

Várady se dechiaru pentru primirea bugetulu si róga pe min., cá Ludoviceum (institutulu pentr crescerea oficiariloru) se se pune in stare de sine statatoria, si se nu se administreze de min. de resbelu comunu, ci de min. ung. alu aperarei tieriei, cum hotarise delegatiunea din 68, cea ce inca totu nu se face; apoi despre gard'a pretoriana din giurulu imperatulu, fiinduca e totuodata si institutu pentru perfectionarea oficiariloru, de ce nu se ingrigesce bugetulu min. de aperarea tieriei, ér' nu celu comunu?

Armat'a de aperiatori (honvedi) sta din 82 bataliune de infanteria, 32 companii de husari si in casu de unu resbelu nepreveditu ar' trebui se iè generali din armat'a comuna; doresce redicarea trupeloru de genia, pentruca doresce cá **Ungari'a**, cum facu tote tierile, **se fia bine armata** pentru evenimentele, ce stau inainte. Stang'a gratuléza propunatoriulu.

Em. Ivánka -si arata parerea de reu, ca ofirii fosti la 48 in armat'a honvediloru n'au fostu respectati a fi repusi in posturile avute, si in fine se róga de camera se i primésca proiectulu pentru pensionarea honvediloru.

Min. Andrassy raspunde lui Várady in privinti'a gardei pretoriane, cumca nu e scóla pentru ofieri, cu tote ca se póta grigia, cá se se póta cultivá. Dotatiunea i face o suma de 30.000 si curtea mai adauge 100.000 fara cá se vina in bugetulu min. de aperarea tieriei. Formarea trupeloru de genia? aici dice, ca ce nu s'a facutu se va face.

Honvedimea, adica militi'a Ungariei, reportéza Andrassy, are **68.900 fetiori**, intre cari 906 ofieri (romani nu o se fia nici 6, ca nu voru se puna decatu maghiari). Cu recrutarea ce decurge numerulu aperiatoriloru vine la 90.000 si la finea anulu **1870 va fi armat'a de honvedi 110.000**. In fine in privinti'a pensionarei honvediloru dela 48, dice, ca va vorbi, candu va veni acestu obiectu la ordinea dilei si pe la 2 óre se inchia siedinti'a. — 11 Iuniu!

Diurnalele maghiare comentéza proiectulu de lege despre libertatea relegiunei si altulu pentru redicarea universitatii dela Clusiu, care se intielege, ca va fi simplemente maghiara si tocma pentru aceea si liberalu adustata. Despre respectarea limbei romane nici vorba in proiectu, asia dara **romanii se-si faca si universitate!** déca le trebuie viétia si cultura nationale? —

Proiectulu despre libertatea relegiuniloru nu coresponde titlulu, pentruca statulu -si conserva dreptulu de inspectiune si dreptulu de a suspende tote conclusele congreseloru séu reprezentantiloru besericesci; prin urmare isi reserva dreptulu de amestecu politianu, prin care autonomi'a besericeiloru se face ilusoria, pentruca in Ardélu si in Aprobatele **din 1665** relegiuniloru recunoscute le éra ase-

curatu dreptulu a-si regula netiermuru causele besericeie sale, fara a fi fostu silite a cere concessiunea regimului, ma nici macaru a face aratare; prin urmare pentru Transilvani'a e unu regresu forte mare. Libertatea individuale e injugata.

„REFORMA“ lui c. Bethlen ne amenintia, dicendu cu privire la luptele nationali din dieta, ca 1848 a fostu o mare lectiune pentru maghiari, dar' dieu si pentru nationalitati. Nu e nimica de temutu din partea nationalitatiloru, dice „Reforma“, si concederea camerei facia cu o fractiune asia mica o numesce debilitate. „Reforma“ recomanda cá se se formeze o partita mica in dieta, care se aperse drepturile maghiare cu atata turbare, cu cata apera deputatii nationalitatiloru si acésta cá o lectiune, pentru cei ce vreu se tiranizeze statulu (nu i e rusine de aceste vorbe!), carele da mai mari libertati, decatu pentru cari suntu ei maturi. (E mai maturu Bethlen cu tota poroditi'a lui, decatu poporulu romanu? Negamus perfracte acesta vorba de claca. — R.)

Mai. Sa imperatulu si regele dimpreuna cu suita si cu contele Georg Festetics min, langa Maiestate, porní la Vien'a. —

„Federatiunea“ descrie inmormentarea dep. **Ioane Cucu** asia:

„Inmormentarea deputatulu Ioane Cucu s'a intemplatu in 7 l. c. la 3 óre d. m. cu pompa solemná, observanduse tote ceremoniele ritulu nostru orientalu. Santi'a sa dlu Corhanu, canonicu capit. romanu din Oradea mare, cá pontificante, cu dd. Iustinu Popfiu, N. Iutiu si N. Marchisiu invescuti in pomposulu ornatu orientalu seversira funebrele. Dlu Iustinu Popfiu, eminentulu oratoru, rostí mai antaiu romanesce apoi unguresce, cu elocinti'a dulce si petrundietoria a dsale, unu frumosu discursu funebrele. Impresiunea dorerósa, casunata prin perderea unui membru june si plinu de sperantia alu aperiatoriloru causei romane, a fostu interpretata cu colorile cele mai viue, asia, ca in immensulu publicu, ce asista, numai pucini se potura oprí de a nu lacremá. Coloni'a din Pest'a a fostu reprezentata prin unu numeru frumosu de dame romane, deputati, demnitari, comercianti, studenti etc. romani. Amu vediatu multi deputati mai alesu din stang'a dietei; ministrulu croatu Bedekovics inca éra de facia si admirá multu dulceti'a si frumseti'a limbei romanesce. Audiendu vocea dulce si curatu a dlui predicatoriu, unii din straini siopteau: Ah, ce limba frumósa, par' ca nu vorbesce, ci canta una melodia. Amicii, colegii si cunoscutii repausatulu, ocupandu 40 carutie, insocira secreiulu doiosu pana la momentu in cemeteriulu greco-romanu, unde osamentele junelui deputatu Ioane Cucu fura date repausulu eternu. Fia'i tierin'a usióra!“ —

AUSTRO-UNGARI'A. Vien'a 10 Marsiu. Una corespondinte a „Presei“ din Cattaro reportéza, ca s'a descoperitu acolo o conjuratiune secreta intre crestini dela Sutorin'a, cá se asalteze tabar'a turcsca si se arunce pe turci in mare; regimulu austriacu a ordinaru dar' unu cordonu indesatu de trupe si turcii se intarescu cu siantieri spre a intempiná atare periculu.

Din Dalmati'a se mai scria, ca gener. Auersperg s'a dusu cu intregu pretoriulu generale dela Cattaro la Patrovichio, cu batalionulu 8 de venatori si o bateria de munti, fiinduca Patrovichianii si Muntenegrenii se incaierara, cadindu din cei d'antai unulu mortu si dintre muntenegreni doi reu vulnerati. In Pobori locuitorii se impotrivira cu arm'a la gendarmii, cari visitau casele si unu gendarmu cadu mortu. Armat'a primí mandatu se stè gata de lupta. Apropoz:

In comisiunea de adresa din Vien'a se vediu din marturisirile persóneloru intrebate, cumca nu legea de aperare singura, ci acitiarile bochesiloru din laintru, ale verului princ. de Muntenegru si sutiniri din afara au fostu caus'a insurectiunei (bismarchiane?). —

„Nou'a Presa“ aduce o notitia, cumca comesulu octroatu Mauritiu Conradu se va rechiamá. —

Se constatéza, ca si deputatii croati s'au dusu cu totii a casa dela diet'a din Pest'a, póte, ca dupa Pasci se va readuná diet'a Croatiei. Numai Transilvani'a inca totu mai suspina dupa dieta. —

Se crede, ca Lonyai va deveni min. imperiale. Caus'a impacarei cu cehii si polonii a amortitu. Vorba se fia. —

Br. Petrino dep. bucovineanu a propusu, cá autonomi'a ce se va da galitianiloru in resolutiune se se dè — pentruca compete — si celorlalte provincie. Asta inse, fiinduca e cauza si romanesca s'a respinsu, cum se respingu si celelalte propuneri romanesce in Pest'a. N'avemu nici o

bucuria, deca nu ne vomu procrea o noi insine. Deci se ne luamu anim'a in denti si se ne ingrimu noi de noi. —

Cronica externa.

ROMANIA. In siedinti'a camerei din 27 Februaru intre comunicările dilei a fostu si respunsulu lui Voda Cuza, care suna asia:

„Döbling 26/4 Febr. 1870.

Domnule presiedinte!

Amu primitu depesi'a din 1/13 alu lunei a-cesti'a, prin care dvöstra ati binevoitu a me vesti, cumca camer'a deputatiloru Romaniei au intaritu votulu, cu care me tramite in reprezentanti'a tie-rei, cá alesulu seu, colegiulu alu IV-lea de Mehedinti.

Acésta incunoscintiare m'a patrunsu dle presiedinte, si mai inainte de tóte ve rogu se aratati camerei simtirile mele de recunoscintia, si se primiti pentru dvöstra, prin a caruia organu ea -mi vine, viile mele multiamiri.

Puternice temeiri inse me oprescu a primi a-cestu onoru, mie facutu, de colegiulu IV Mehedintianu. Cu tóte, ca scumpu imi este a vedé in votulu seu si a lui intarire, ca tier'a in a sa ne atarnare, seiu a-si reservá dreptatea asupra urii si a orbirii patimiloru.

Mai este acést'a o dovada, ca deca amu pututu face ceva pentru tíera, ea nu a uitatu, si totu crede, ca de departe, cá si de aprópe, nici o incungurare nu -mi póte stinge adenc'a dorintia de a o vedé fericita si inflorita.

Primiti dle presiedinte, incredintiarea inaltei mele consideratiuni.

(Semnat.) A. I. CUZA.

Au fostu si aplause si apoi camera a dechiaratu coleg. ér' vacantu. —

Se procede apoi la cercetarea bugetulu ministeriului de resbelu. Se inscriu se vorbésca fórté multi deputati, dd. Cogalniceanu, Voinovu, Em. Cotachi, Bolliacu, Urechia etc. Dupa cetirea reportulu vorbesce d. min. de resbelu cu multu talentu si judiciositate, combatendu modulu cum maioritaea comisiunei a facutu reducerile de 4,000.000. D. min. propune inteligente reduceri de 3 1/2 milíone fara a desorganísá ori suprimá ostírea, cum propune maioritaea comisiunei bugetarie.

D. M. Cogalniceanu combate cu multa energia reducerile propuse de comisiunea bugetaria, in interesulu nationale si alu ordinei. Dlui nu admite inse cá se se lase pre ministru, danduse sumele in bloc, se faca repartitiunile speciali, se supprime séu se adauga pre oficiri. Dlui termina cerendu neintardiát'a infintiare a militiiloru, fara de care nu e posibilu armat'a permanenta. Vorbesce si d. Florescu, vomu vedé mai pe largu cum? —

— (Monet'a cea nóua.) Eri, cum anunciaramu, avú locu inaugurarea oficiala a noului otelu de monetaria. Au asistatu M. Sa Domnulu, mai multi ministrii, P. S. metropolitulu si multi impiegati; senatulu si camer'a nu au fostu invitata, de siguru din scapari de vedere.

La 10 1/2 óre se facú santirea apeí.

D. Candescu, totu atatu modestulu, catu si invetiátulu nostru ingineru insanua dela scól'a imperiala din Parisu, si carele unu anu de dile singurulu dintre romani, a fostu admisu se studieze bategerea monedei si organizarea servitiului monetariu din Parisu, dlu Candescu, carele organisa monetari'a nóstra cu simpla insarcinare ministeriala, regula inceperea lucrariloru. Machinile functionara si piese de unu leu nou de argintu si de Caroli de 20 lei de auru, incepura a curge cate 60—70 pe minutu din machini, la admirarea publiculu presente, si spre recunoscintia tie-rei catra iubitulu ei Domnu Carolu I., sub carele, dupa atati'a secolu, Romani'a revindeca dreptulu seu de suverana natiune: bategerea de moneda.

D. Candescu, carele singuru dintre romani posedé specialitatea monetariei pe langa cele mai alese cunoscintie de unire, cum probéza diplomele scólei celei mai celebre din Europ'a, va fi negresitu de asta data chiamatu se conduca in modu definitivu monetari'a nóstra, cá se nu se mai dè si acést'a pe manele vreunui strainu. Intentiunea de a se aduce unu strainu germanu pentru conducerea acestei institutiuni, negresitu, ca nu mai ecsista din momentulu ce, din norocire, tier'a are unu fiu alu ei mai aptu la acésta sarcina decatú veri-care strainu.

Atunci inse, candu d. Candescu va fi oficialu directorele, conducatoriulu monetariei, vomu avé a i pune unele intrebari relative la nóua moneta, fabricata in cantite de 100.000 lei noi si care si adi si mane va se se mai fabrice. Numai cu ómeni speciali cá dlui se póte întrebá cineva despre perfectiunile ce s'ar puté introduce, cu scopu fia este-tru, fia de beneficiuri ale statulu, fia de controlu, fia chiaru de constitutionalismu, ca-ci fia din trécatu, pe monet'a nóua in giurulu efigiei M. S. Domnitoriulu ce citesce „Carolul I. Domnulu Romaniei“ unu ce ce nu e scrisu in constitutiune. . .

Dar' aceste pe alta data, candu vomu avé unu directoru alu monetariei cá d. Candescu. De asta data impartasindu cu fia cine gratitudinea pentru monet'a cea nóua, si dorindu se o urmeze neintardiatu, monet'a de 50 bani si de 5 lei, se reportamu faptulu cu privire la originea lui, si se strigamu: „Traiesca Carolu I. Domnulu Romaniloru!“ — „Inf.“

— Dela Galati la Brail'a s'a deschisu comunicarea pe Dunare si se astépta si vaporulu dela Constantinopole. Municipalitatea a mai facutu dóue stipendia pentru juni de cate 200 galb. pe anu. —

Din Rom'a se scrie in „Allg. Ztg.“, ca cu ocaziunea desbateri despre breviariulu romanu, carte de rugatiune, archi-éppulu Haynald aparandu pe critici dice, ca vin'a neunirei ce erupse in sinulu besericei o pórtá maioritaea, care face nóue dogme, pe candu ar' face mai bine se le tiená pe cele vechi in curatiana loru. Cardin. Capalti striga: „Taceas et ab ambone descendas“, taci si date diosu. Haynald mai vrú se vorbésca, inse nu potú de larm'a maioritatii si siedinti'a se inchisa. Acum se telegraféza, ca vine acasa la Colocea. —

Berlinu. Bismark tiene, ca incurcarile in Orientu suntú neevitabile si va se pregátésca pe princ. Carolu la eventualitatile, ce voru bate in sórtéa principatelorú dela Dunare. Bismark e gata a se întielege cu Austri'a despre deslegarea in parte a cestiunei orientale, care incórda diplomati'a francesca si rusa. —

Novissimu. Serbíi in Nóua-Planta tienura meetingu dechiarandu blamu banulu Rauch, pentru espungerea cirileloru in Sirmiu prin diet'a croata. Lui Miletics dede votu de incredere, aratandu-si parerea de reu asupra dietei, ca l'au datu afara la procesu. In Esseg's'au derimatu 6 case de multa plóia. — La noi ninge si viscoléza cá in Ianuariu. —

— A esitu de sub tipariu: „PLANGEREA ROMANIEI“ de Dimitrie Bolintineanu. Pretiulu 84 bani. —

Concursu.

Devenindu in vacantia unu postu de invetiatiu la scól'a capitala gr. cat. din Hatiegu cu salariu anualu de 300 fl. si cortelu naturalu, pentru complinirea acestui postu se deschide prin acést'a concursu pana la 24 Martiu a. c.

De calificatiune se recere, cá aspirantii se fia absolvatu gimnasiulu inferioru, séu o scóla subrealu, si cursulu preparandialu, si pe langa limb'a romana cá limb'a propunerei, se cunósca si cea maghiara si germana.

Concurentii la acestu postu au a-si adresa petitiuniile sale provédute cu recerutele documente la subscris'a eforia scolaria pana la susu numitulu terminu.

Hatiegu 22 Februaru 1870.

Efori'a scolaria centrala gr. cat.

Petru Popu m/p.,
presiedinte.

2—3

Nr. 41.

2—3

Edictu.

Prin care Ev'a Surdu gr. or. din Gusteriti'a, maritata dupa Ioane Gizeseanu din Nouisasescu, gr. cat., scaunulu Sibiiului, cu necredintia de 4 ani si-au parasitu pre legitimulu seu barbatu se provóca a se infaciosiá inaintea acestui scaunu protopopescu, cá foru de I-a instantia matrimonialu, intr'unu anu si una di dela publicarea acestuia,

altmíntrelea si fara de dens'a se voru efeptuí cele prescrie prin lege si canóne.

Cichindealu 14/26 Febr. 1870.

Demetriu Aaronu m/p.,
adm. prot. si presiedinte la forulu de
I-a instantia matrimonialu.

ANUNCIU.

Unu concipientu de advocatura, care se fia juristu absolutu, se cunósca bine limbele patriei si cu deosebire cea romana si maghiara — are locu in cancelari'a subscrisulu.

Doritorii de a ocupa acestu locu, au de a se adresa — pentru mai deaprópea informatiune — catra subscrisulu celu multu pana la 1-a Aprile a. c. st. v.

Concurentii aceia, cari pre langa recerintiile mentionate voru poté arata si pracsea, voru avé preferintia si voru fi mai bine salarisati.

Abrudu in 6 Martiu 1870.

B. Popu de Harslanu,
advocatu.

1—2 pl.

In urmarea prea inaltulu mandatu alu Maiestatei Sale c. si r. apostolice

deschide directiunea c. r. a veniteloru de loterie a

XIII. loteria mare de bani

si anume pentru scopuri de binefacere comuna

pentru

partea de dincóce a Imperiului.

Totu venitulú curatu alu acestei loterii este menitu

spre infintiarea de stabilimente pentru producerea de dintele fine

spre a redicá prin aceste in modu durabilu castigulu locuitoriloru din muntii „Erzgebirge“ si „Riesengebirge“ in Boemi'a.

Acésta loteria bine dotata contine **1000** nimeritori, dintre cari 1. nimeritoriu de frunte cuprinde **100.000** fl. alu 2. „ „ „ **40.000** „ alu 3. „ „ „ **20.000** „

si impreuna cu acesti'a suma totala a castiguriloru

300.000 florini valuta aust.

Sortirea va urmá nesmintitu si nerevocabilu in 10 Maiu 1870.

Sortiulu costa **2 fl. 50 cr. v. a.**

Sorti se potú capatá in Vien'a: la despartimentulu loteriloru de statu pentru scopuri filantropice aflatoriu la cass'a directiunei c. r. de venituri de loterie, in cetate de Salzgries Nr. 20, si la vendiatorii de sorti in tierile de coróna c. r. si r. unguresci: la tóte cassele de veniturile loteriei si la oficiile de dare, la cele mai multe oficie de posta, la statiunile caliloru ferate si ale naigatiunei dunarene, si la vendiatorii de sorti, cari se afla asiediatu in tóte cetatile si locurile mai insemnate ale imperiului.

Meninduse totu venitulú curatu alu acestei loterie nu numai unu ramu de industria indigena atatu de placuta, ei si tientinduse a redicá prin prosperarea acelu modu durabilu castigulu locuitoriloru din muntii „Erzgebirge“ si „Riesengebirge“ in Boemi'a, cari, precum se scie, se afla in impregiurari fórté fatale, considerandu totuodata si impregiurarea, ce i pune pre cumparatori de sorti in puseitiunea, de a dobandi castiguri insemnate; directiunea c. r. a venituriloru de loteria se simte indreptatita a crede, ca impartasirea la acésta întreprindere va fi pre catu se póte de via.

Dela directiunea c. r. a venituriloru de loterie.

Vien'a, 11 Decembre 1869.

Eduard Volkmer,

1—3 consiliariu c. r. de curte si directore de loteria.

CURSURILE

la bursa in 11 Mart. 1870 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 82 1/2 cr. v. a.
Angsburg	—	—	121 „ 15 „
London	—	—	124 „ 20 „
Impromutulu nationalu	—	—	61 „ 45 „
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	—	71 „ 25 „
Obligatiunile rurale ungare	—	—	78 „ 70 „
„ „ temesiane	—	—	77 „ 50 „
„ „ transilvape	—	—	75 „ 25 „
„ „ croato-slav.	—	—	83 „ 50 „
Actiile bancolui	—	—	726 „ — „
„ creditolui	—	—	282 „ 80 „

Redactoru respundietoru

IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui

IOANE GÖTT si fiu HENRICU.